

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27.04.1967, sp. zn. 7 Tz 16/67, ECLI:CZ:NS:1967:7.TZ.16.1967.1

Číslo: 61/1967

Právní věta: K zjišťování skutečného stavu věci podle § 2 odst. 5 tr. ř. se zřetelem k dokazování subjektivní stránky trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. Skutečnost, že k výtržnosti došlo ve veřejné místnosti a že přítomní odsuzovali jednání pachatele nebo se nad ním pohoršovali, nemá rozhodující vliv na zjištění, že výtržnost byla motivována zjevnou neúctou vůči společnosti.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.04.1967

Spisová značka: 7 Tz 16/67

Číslo rozhodnutí: 61

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Výtržnictví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 202 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 61/1967 sb. rozh.

K zjišťování skutečného stavu věci podle § 2 odst. 5 tr. ř. se zřetelem k dokazování subjektivní stránky trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák.

Skutečnost, že k výtržnosti došlo ve veřejné místnosti a že přítomní odsuzovali jednání pachatele nebo se nad ním pohoršovali, nemá rozhodující vliv na zjištění, že výtržnost byla motivována zjevnou neúctou vůči společnosti.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 1967 - [7 Tz 16/67.](#))

Rozsudkem okresního soudu v O. ze dne 29. září 1966 sp. zn. 4 T 185/66 byl obviněný P. uznán vinným trestným činem výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. a odsouzen k trestu nápravného opatření v trvání šesti měsíců s tím, že z odměny, náležející mu za práci, připadá 15 procent státu.

Jeho trestná činnost spočívala v tom, že v restauraci, kam se dostavil v podnapilém stavu, tropil výtržnost tím, že hrubým způsobem urážel servírku K, která mu odmítla podat alkoholický nápoj a později ji hrubě urážel a sápal se na ni v kuchyni a když byl vyváděn číšníkem, kopal jej, roztrhal mu košili a hrubým způsobem nadával a jeho jednání bylo přítomnými hosty odsuzováno.

Ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu Nejvyšší soud zrušil rozsudek okresního soudu v celém rozsahu pro porušení zákona v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. a přikázal okresnímu soudu, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Podle § 2 odst. 5 tr. ř. orgány činné v trestním řízení postupují tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci a při svém rozhodování z něho vycházejí. Objasňují se stejnou pečlivostí okolnosti svědčící proti obviněnému i okolnosti, které svědčí v jeho prospěch a provádějí v obou směrech důkazy, nevyčkávající návrhu stran. Doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat a všemi dosažitelnými prostředky ověřit všechny okolnosti případu.

Těchto základních zásad trestního řízení okresní soud nedbal, když rozhodl o vině obviněného na základě nedostatečně objasněného skutkového stavu.

Trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. se dopustí, kdo ze zjevné neúcty vůči společnosti se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnictví.

Okresní soud správně zjistil, že k závadnému počínání obviněného došlo v restauraci a před více osobami.

Pokud se však vlastní výtržnosti týká, nedbal již o její náležité objasnění.

V důvodech svého rozhodnutí se okresní soud opíral o výpovědi svědků, kteří byli při hlavním líčení vyslechnuti. Z protokolu o hlavním líčení však není vůbec patrné, které další důkazy byly u hlavního líčení provedeny, když byl čten toliko „podstatný obsah spisu“. Přitom ale skutečnost, že obviněný tvrdí, že se pro podnapilost na vlastní výtržnost nepamatuje a ve výpovědích svědků jsou některé odchylnosti, měla vést okresní soud k pečlivějšímu provádění důkazů, aby mohlo být spolehlivě zjištěno, čeho se obviněný dne

17. srpna 1966 v restauraci dopustil.

Svědčyně K totiž před vyhledávacím orgánem uvedla jen to, že když odmítla obviněnému přinést pivo, řekl jí, že je baba a že s ní vyběhne, nebo podobně. Když se později po zaplacení útraty jednou z přítomných žen, které byly v restauraci spolu s obviněným, odebrala k příborníku, podnapilý obviněný ji následoval a tam jí řekl, že si to s ní vyřídí a hrubě na ni křičel. Tato utekla před ním do kuchyně, kam rovněž zašel obviněný a právě v době, kdy se na ni sápal, volala na vrchního číšníka, který přiskočil, uchopil obviněného za ramena a vytlačil jej z kuchyně na chodbu. Obviněný se při vytlačování na číšníka sápal a roztrhal mu košili. V té době přišli číšník na pomoc hosté, ovšem co se dělo na chodbě, již neviděla. Byl tam však velký křik a obviněný všem oplzle nadával. Naproti tomu vrchní číšník před vyhledávacím orgánem vypovídal, že mu K sdělila, že obviněný jí kromě nadávky řekl, že je škaredá žena a po ní plival. Když vytlačoval obviněného na chodbu, tento se chytila za zárubně a později ho uchopil za košili, kterou mu roztrhal. Také se ho snažil kopat a jednou byl obviněným kopnut do nohy. Všem nadával, když v té době se dostavil příslušník SNB a obviněného odvedl. Poznamenal ještě, že pokud je mu známo, nejde u obviněného o první případ výtržnosti. Další svědek L před vyhledávacím orgánem potvrzoval, že slyšel, jak obviněný řekl servírce, že je kráva a další hrubý výrok. Obviněný šel za ním do kuchyně a později na chodbě zaslechl velký křik a viděl, že vrchní číšník měl roztrženou košili a obviněný tam všem nadával. Posléze svědek N ve vyhledávání uvedl, že slyšel nadávku, kterou obviněný zavolal na servírku. Pak jen později viděl, jak obviněný stál na chodbě a dohadoval se s vrchním číšníkem, který měl na sobě roztrhanou košili. Slyšel též, jak obviněný nadával.

I když výpovědi svědků ukazovaly na to, že obžalovaný spáchal v restauraci výtržnost, nebylo možno ponechat bez povšimnutí některé odchylnosti v jejich výpovědích, a to především z toho důvodu, že mohly ovlivňovat posouzení její intenzity. Nemohl proto okresní soud jen povrchně vyslechnout svědky a u jednoho se dokonce spokojit s neurčitým vyjádřením, že obviněný nadávky prohlašoval dosti hlasitě a pominout provedení výslechu svědkyně K, které se chování obviněného bezprostředně dotýkalo. Povinností okresního soudu bylo úplně objasnit veškeré chování obžalovaného a učinit zjištění o tom, kterých výroků použil a jakým způsobem proti personálu restaurace vystupoval a do jaké míry neurvale a závadně se chval. Jen tak mohlo být osvětleno, o jakou výtržnost šlo, kteréžto objasnění je tím naléhavější, když obviněný se podle svého vyjádření na nic nepamatuje a v záznamu ve spisech je dokonce zmínka i o tom, že i manželka obviněného se do výstupu vměšovala a číšníkovi nadávala. Důvody jejího jednání nebyly zatím žádným způsobem objasněny.

Verbální nebo fyzická konflikt mezi hostem a pracovníkem pohostinského zařízení nemusí být totiž vždy jednoznačně výrazem nesprávného jednání samotného hosta, zejména tehdy, jestliže by se též v projevech obsluhujícího personálu objevily momenty, způsobilé vyprovokovat nepřiměřenou reakci hosta nebo hostů. Nelze proto nechat bez povšimnutí okolnost svědčící o tom, že se do nedorozumění mezi obviněným a vrchním číšníkem vměšovala též manželka obviněného a zjistit důvod jejího vměšování.

Ještě závažnějším nedostatkem okresního soudu je, že nebyly zjišťovány okolnosti, z nichž by bylo možno spolehlivě dokázat, že obviněný jednal ze zjevné neúcty vůči společnosti. Tato pohnutka činu obviněného je zákonným znakem trestného činu výtržnictví a proto měla být pečlivě zjišťována. Závěr, že obviněný jednal ze zjevné neúcty vůči společnosti, nebylo možno, již pro neúplné objasnění spáchané výtržnosti, vyvozovat jen ze samotného vnějšího výtržnického jednání obviněného, nýbrž bylo třeba zjišťovat motiv jeho jednání v souvislosti s jeho osobním profilem, dřívějším způsobem života a jeho poměrem k práci a chováním vůči ostatním členům společnosti.

Jestli vycházel okresní soud při hodnocení projevu zjevné neúcty obviněného vůči společnosti z toho, že obviněný byl již v roce 1962 potrestán nepodmíněným trestem odnětí svobody pro trestný čin výtržnictví, dopustil se dalšího pochybení, pokud si neopatřil příslušný trestní spis, který byl u okresního soudu v O. k dispozici a omylem pokládal za údaj o trestném činu výtržnictví údaj v opisu rejstříku trestů, v němž však byl označen trestný čin opilství podle § 201 tr. zák. Okresní soud si měl opatřit i spis sp. zn. 2 T 19/64 téhož soudu proti obviněnému, a tak blíže objasnit osobní poměry obviněného, jeho chování v zaměstnání, na veřejnosti i v soukromém životě, jeho sklon k požívání alkoholu a zjistit další poznatky o jeho předchozích výtržnostech. Zjišťování okolností, které umožňují spolehlivé poznání osoby obviněného a jeho osobních poměrů, má význam právě pro dokazování subjektivní stránky trestného činu a pohnutky jednání obviněného.

Nelze totiž každou výtržnost jen proto, že k ní dochází v prostoru restauračního nebo jiného pohostinského podniku, a že je postřehnutelná zpravidla dalšími osobami, považovat bez dalšího za projev zjevné neúcty vůči společnosti. Rovněž jen ta skutečnost, že přítomná veřejnost počínání pachatele, který se dopouští takové výtržnosti, odsuzuje nebo se nad ním pohoršuje, nemá rozhodující vliv na zjištění, zda výtržnost byla motivována záměrem projevit zjevnou neúctu vůči společnosti. Podobný zjednodušený přístup k hodnocení okolností, za nichž k nepřístojnosti pachatele dochází, může vést k nesprávným závěrům o vině pachatele. Okresní soud nepostupoval správně ani při rozhodování o trestu, jestliže při stanovení druhu trestu a jeho výměry nevzal náležitě v úvahu též dřívější odsouzení obviněného z let 1962 a 1964.

Protože v roce 1962 byl obviněnému uložen nepodmíněný trest odnětí svobody, kdežto v roce 1964 podmíněný trest odnětí svobody, měla již tato okolnost vést k vyžádání obou trestních spisů, z nichž by bylo možno učinit potřebná zjištění. Tím se stalo, že okresní soud bral v úvahu v podstatě jen rozhodnutí z roku 1962, aniž zároveň vyhodnotil, že nynější trestné činnosti, pokud k ní skutečně

došlo, se dopustil ve zkušební době dřívějšího odsouzení.

Třeba též poukázat na úkol soudů věnovat při zjišťování skutečností významných pro rozhodnutí zvýšenou pozornost také všem skutečnostem, které mají význam pro účinný boj proti alkoholismu. Obviněný měl se trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. dopustit v podnapilosti, je považován za osobu oddávající se požívání alkoholických nápojů. Okresní soud měl uvažovat o tom, zda by u obviněného nepřicházelo eventuálně v úvahu uložení ochranného léčení podle § 72 odst. 2 písm. b) tr. zák. Ježto se tak nestalo již ve vyhledávání, měl si okresní soud vyžádat lékařský posudek o tom, zda jde u obviněného o chorobný sklon k požívání alkoholických nápojů a zda lze očekávat od případného protialkoholního léčení kladný výsledek nebo zda ochranné protialkoholní léčení nepřichází v úvahu.